

CASCADE

Projekt CASCADE:

Ohutustegevus kogukonnas kliimamuutusega kohanemise ja arengutegevuse toetamiseks

Kliimamuutusega kohanemise takistuste ületamine

Ilmumisandmed

See väljaanne on valminud Euroopa projekti „CASCADE – ohutustegevus kogukonnas kliimamuutusega kohanemise ja arengutegevuse toetamiseks“ raames, mida on rahastanud Euroopa Liidu kodanikukaitse ja humanitaarabi peadirektoraat.

Konsortsium CASCADE koosneb järgmistest partneritest: Kagu-Soome Päästeteenistus (FI), Läänemeremaade Nõukogu (LMN) sekretariaat, Rootsi Kodanikukaitseamet (MSB) (SE), Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus (SEI Tallinn) EE, Läänemere Linnade Liidu säästvate linnade komisjon, Läänemere Linnade Liidu turvaliste linnade komisjon (LV), Tuletõrjeakadeemia (PL), Liepāja Munitsipaalpolitsei (LV), Hamburgi Tuletõrje ja Päästeteenistus (DE) Frederiksborgi Tuletõrje ja Päästeteenistus (FBBR) (DK), Åbo Akademi Ülikool / Elukestva Öppe Keskus / Baltimaade ülikoolide programm (FI)

Selle trükise sisu eest vastutavad ainult selle autorid. See ei pruugi kajastada Euroopa Liidu seisukohti.

Leping:	CASCADE – ohutustegevus kogukonnas kliimamuutusega kohanemise ja arengutegevuse toetamiseks 826518
Pealkiri:	Kliimamuutusega kohanemise takistuste ületamine
Versioon:	detsember 2020
Autorid:	Heidi Tuhkanen, Laura Vilbiks ja Evelin Piirsalu (SEI Tallinn)
Küljendus:	UBC Sustainable Cities Commission
Kaanepilt:	Shutterstock.com

Selle trükise autoriõigus kuulub CASCADE'i konsortsiumile ning trükise autoritele ja kaastöölistele.

Projekti märkus

Projekt „CASCADE – ohutustegevus kogukonnas kliimamuutusega kohanemise ja arengutegevuse toetamiseks“ on ainulaadne uuenduslik algatus, mis ühendab kodanikukaitse spetsialistid ja kliimamuutusega kohanemise oskusteabe, et võidelda ühiselt kliimamuutuse mõjudega. CASCADE on ELi Läänemere strateegia poliitikavaldkonna „Turvalisus“ suurprojekt ja ühtlasi piirkondliku sektoriülese koostöö näidisprojekt.

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Kliimamuutusega kohanemise takistused	5
1.1. Kliimamuutusega kohanemise protsess	5
1.2. Kliimamuutusega kohanemise takistused	5
1.3. Takistused Läänemere piirkonnas.....	8
2. Huvirühmad	11
2.1. Miks on huvirühmad olulised	11
2.2. Kes on teie huvirühmad?	11
2.3. Huvirühmade kaasamine	12
3. Takistuste tuvastamine teie kohalikus omavalitsuses	13
3.1. Tegevuse eesmärk	13
3.2. Takistuste tuvastamise küsimustik	13
4. Takistuste ületamise abivahendid	17
4.1. Vastuolulised ajakavad ja vastandlikud huvid	17
4.2. Juhtimine.....	20
4.3. Mitmesugused kohanemiseks vajalikud vahendid	22
4.4. Teadus	25
4.5. Valitsemine ja institutsioonilised piirangud	27
4.6. Teadlikkuse ja kommunikatsiooni vähesus	29
4.7. Hoiakud, väärtused ja motivatsioon.....	31
4.8. Kohanemisprotsess	33
5. Viited	35

SISSEJUHATUS

On selge, et kuigi Läänemeriikides tegeletakse kliimamuutusega kohanemisega ka kohalikul tasandil, on sellel tegevusel selged piirid ja tõkked, mis võivad takistada ühiskonnal vastu panna kliimamuutuse mõjudele (Weyrich 2016). Siinse aruande eesmärk on pakkuda kohalike omavalitsuste ametnikele ja ekspertidele abivahendeid, mis aitavad ületada takistusi, mis võivad kohanemise tegevuses esile kerkida. Aruandes avatakse esmalt teema taust, tutvustades kohanemise võimalikke takistusi. Teises peatükis käsitletakse huvirühmade osalust ja seda, kuidas kaasata neid kliimamuutusega kohanemise tegevustesse. Kolmandas peatükis tutvustatakse meetodit, mis aitab tuvastada võimalikke kohanemise takistusi kohalikul tasandil. Neljandas peatükis tuuakse esile abivahendid, mida saab nende takistuste ületamiseks kasutada.

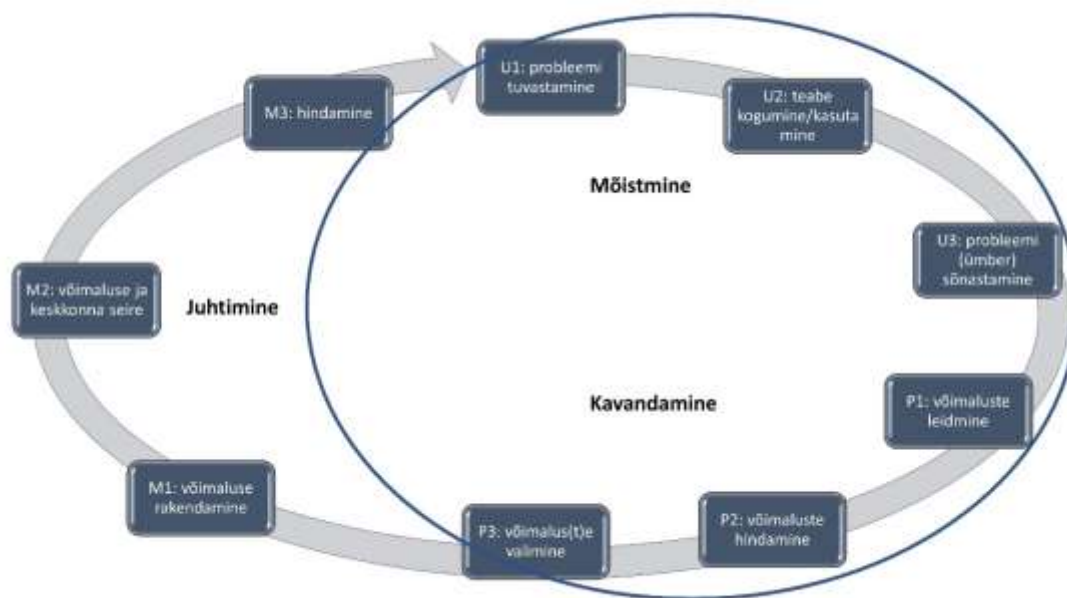
See dokument on valminud osana projektist CASCADE¹ ning täiendab projektis välja töötatud juhendmaterjali „Juhised integreeritud kliimamuutuse ja katastroofiolukorrale reageerimise haldamiseks kohalikul tasandil“. Juhendmaterjali eesmärk on toetada ühtset arusaama ning lõimitud ja kompleksset lähenemist riskihaldusmeetmetele, millesse oleksid kaasatud ka kliimamuutusega kohanemise aspektid kohaliku omavalitsuse tasandil.

¹ Projekti „CASCADE – ohutustegevus kogukonnas kliimamuutusega kohanemise ja arengutegevuse toetamiseks“ (2019–2020) rahastab Euroopa Liidu kodanikukaitse ja humanitaarabi peadirektoraat (<http://www.cascade-bsr.eu/>).

1. KLIIMAMUUTUSEGA KOHANEMISE TAKISTUSED

1.1. Kliimamuutusega kohanemise protsess

Kliimamuutusega kohanemise protsessis on üheksa põhietappi, mis hõlmavad kliimakohanemise mõistmist, planeerimist ja juhtimist (Moser ja Ekstrom 2014). Need faasid moodustavad kohanemise juhtimise tsükli, milles ühest etapist saadud õppetunnid on sisendiks järgmisele etapile. Esi- mesed kuus etappi, mis on seotud kohanemise mõistmise ja planeerimisega, on kaasatud kliima- riskide hindamise protsessi (vt Joonis 1)².

Joonis 1 Kohanemise otsustusprotsessi etapid

Allikas: kohandatud järgmiste autorite järgi: Weyrich jt 2016, mille aluseks on Moser ja Ekstrom 2014.

1.2. Kliimamuutusega kohanemise takistused

Läänemere regioonis on kohalike ja piirkondlike kliimaga kohanemise strateegiate arendamine olnud oodatust aeglasem ning riigiti erinev. Kliimaga kohanemise kavandamine on edenenud kõi- gis riikides, kuid erineval määral. Selle põhjuseks on riikide erinevused töö korraldamises, samuti selles, milline on kliimamuutuste mõju eri valdkondadele. Erialakirjanduses on seda probleemi käsitlenud näiteks Weyrich (2016), kes on tuvastanud üheksa üldiste takistuste kategooriat klii-

² Lisateave protsessi enda kohta CASCADE *Guidelines for integrated climate change and risk reduction management for local authorities* http://www.cascade-bsr.eu/sites/cascade-bsr/files/publications/cascade_guidelines_0.pdf

maga kohanemise meetmete rakendamisel. Allpool oleme välja toonud takistused, mis puudutavad kliimaotude hindamise protsessi, ja liigitanud need kaheksasse rühma. Üheksanda kategooria „Poliitika“ oleme ühendanud rühmaga „Ajakavade kokkusobimatus ja huvide konflikt“. Oluline on tähele panna asjaolu, et takistused, millega pole protsessi esimeses etapis piisavalt tegeletud (probleemi tuvastamine, teabe kogumine ja kasutamine ning probleemi (üंबर)sonastamine), võivad pärssida kliimaga kohanemise kavandamist järgnevates etappides (Weyrich jt 2015).

1. Vastuolulised ajakavad ja vastandlikud huvid

Vastuoluliste ajakavadega seotud takistused tulenevad otsuste lühiajalisusest, poliitilistest tsüklistest ning survest saada kiireid tulemusi (Biesbroek jt 2011). Need võivad olla vastuolus vajadustega pikaajaliste tegevuste järgi nagu investeringud pikema elueaga taristusse või tähendada sundseisu sattumist. Seega tuleb mõelda võimalikele kliimamõjudele ja sellele, kuidas investeringud neile mõjudele vastu peavad. Erasektoris on oma spetsiifilised äriotsused, mille alusel oodatakse tulemusi. Lisaks on poliitikutel omad tsüklid (valimised jms), mis mõjutavad seda, millal peavad inimesed, keda poliitikud esindavad, nägema tulemusi (Ekstrom ja Moser 2014). Lisaks töötavad kohalike ametiasutuste eri osakonnad omaenda juhtimistsüklites, mis on sageli 1–5 aastat pikad.

Huvide konflikt võib tekkida püüdlustest neid vastuolulisi ajakavu hallata, aga see võib tekkida ka vastuolulistest eesmärkidest või arusaamadest sellest, kuhu suunas areneda. Näiteks kui arenada mingit ala ärilise või looduskaitse eesmärgiga, saame erinevad tulemused – nii majanduskasu kui ka katastroofiohu mõttes.

2. Juhtimine

Kohalikku juhtimist nähakse võtmetegurina kohanemisvajaduse tunnistamisel, edasiarendamisel ning pikaajasel rahastamisel kohalikul tasandil (Jensen jt 2016). Juhid on üliolulised planeerimise algetapis ja nende panus on tähtis kliimamuutusega kohanemise mõistmisel (Weyrich 2016). Juhtidega seotud probleemideks, mis takistavad kliimariskide hindamist, võib pidada nii juhtide puudumist kui ka nende paljusust (Ekstrom ja Moser 2014; Eisenack jt 2014). Mõjukaid juhte vajatakse selleks, et algatada kliimamuutusega kohanemise protsess ja luua teistele osalistele vajalik tegevusruum.

3. Vahendid

Kohaliku võimul on vaja kliimamuutusega kohanemiseks vahendeid, mis hõlmavad nii töötajaid, suutlikkust, aega kui rahastamist. Vahendid on olulised igas planeerimis- ja juhtimisetapis (Moser ja Ekstrom 2010; Weyrich 2016) ning nende määramine pikemaks ajaks on (eriti finantsvahendite puhul) märk sellest, et juhid peavad tegevust prioriteetseks. Vahendite puudus või nende kättesaamatus kohaliku omavalitsuse tasandil tähendab seda, et vajatakse abi väljastpoolt, eelkõige riigi toetust. Eriti oluline võib see olla väikeste omavalitsuste puhul (Jensen jt 2016). Puudujäägid vahendites võivad esineda kliimariskide hindamise konkreetses osas (näiteks andmekogumises) või protsessis üldiselt.

4. Teaduslikud andmed ja teadmised

Uuringutega on selgelt tuvastatud, et teadusega seotud takistused on eriti olulised kohanemise planeerimise teises etapis (vt joonis 1): teabe kogumisel ja kasutamisel (Weyrich 2016). See hõlmab info puudumist või kättesaamatust (Biesbroek jt 2011) ja kehva arusaamist või juhendamist selles osas, mida teabega peale hakata ja kuidas seda mõtestada (Ekstrom ja Moser 2014). Ka pikemaajalise kliimamuutuse mõjude teadusproгноosidega lahutamatu kaasaskäiv määramatus tekitab probleeme. Seda eriti nende kohalike omavalitsuste puhul, kus kliimamuutuse mõju veel tunda ei ole, mistõttu see mõju on endiselt teoreetiline ja raskesti taibatav (Weyrich 2016).

Lisaks ei pruugi kliimarisikade hindamine olla küllalt terviklik, et see kataks kõiki vajalikke kliimarisike, sealhulgas dominoefektiga riske. Paljud riskihindamised keskenduvad üleujutusohutudele, samuti on äärmuslikest ilmastikusündmustest tingitud ohtude maandamine tavaliselt keskendunud veemajandusele. Vähem on vaadeldud aga uusi kliimaohete, näiteks kuumlaineid, kanalisatsiooni ülekoormusest tingitud äkktulvasid, erosiooni (Wamsler ja Brink 2014) ning dominoefektiga riske omavahel tihedalt põimunud linnasüsteemides ja elutähtsates taristutes.

5. Valitsemine ja institutsioonilised piirangud

See takistuste kategooria hõlma seadusandlust, koordineerimist ja koostööd ning hõlmab tervet kohanemistsükli, mis tähendab, et see võib olla takistuseks kõigis kliimarisikade hindamise etappides, samuti elluviimisetapis. Õiguslikud nõuded, näiteks need, mis puudutavad kindlustamist või lube (McGuire 2018), või õigusnõuete puudumine, mis on vajalikud mingite tegevuste või ülesannete täitmiseks, võivad takistada kohanemisteemadega edasiliikumist (Burch 2010; Measham jt 2011). Takistused võivad esile kerkida ka ametlike ja mitteametlike protsesside koostöövõime-tusest. Kliimaga edukaks kohanemiseks vajalik distsipliinide ja sektorite ülene mitmetasandiline töö kujutab endast proovikivi institutsioonidele, kes on harjunud nn silotornmõtlemisega (Eisenack jt 2014). See tähendab, et oluline nii sektorite vaheline koostöö, aga ka laialdane huvirühmade kaasamine, hõlmates nii era- ja avalikku sektorit kui ka vabaühendusi. Osaleva kaasamise asemel vaid ühes suunas kommunikatsioon piirab sageli koostööd (Wamsler ja Brink 2014). See võib olla seotud ka teiste takistuste, näiteks vahendite puudumisega. Valitsemisest ja institutsioonilistest piirangutest tulenevate takistuste ületamiseks on kõige olulisem viia järkjärgult sisse muudatused poliitikas planeerimises ja juhtimises ning samuti muuta olemasolevaid valitsusstruktuure, et tagada pidevat kohanemist toetavad võimalused (Ekstrom ja Moser 2014).

6. Teadlikkuse ja kommunikatsiooni vähesus

Vähene teadlikkus kliimamuutusest ja selle võimalikest tagajärgedest (Biesbroek jt 2010) mõjutab, millist rolli eri osapooled, varad (nt taristu) või tegevused kliimamuutuse tagajärgede määramisel mängivad ning milline on kohanemise ajakava, kulukus ning kohanemise valikud. Teadlikkuse puudumine võib tuleneda vähesest kommunikatsioonist või möödarääkimisest (Ekstrom ja Moser 2014) või lausa usaldamatusest (Huggel jt 2013). Kommunikatsioon mõjutab seda, kuidas eri osalised kliimamuutust mõistavad ja kliimarisike tajuvad. Teabe edastamine huvirühmadele, sealhulgas avalikkusele, on võtmetähtsusega kogu kohanemisprotsessi vältel, sh kliimarisikade

hindamisel. Kommunikatsioon peaks olema kujundatud eri osapoolte vajaduste järgi ja võimaldama neil mõista oma rolli kohanemise tegevustes.

7. Hoiakud, väärtused ja motivatsioon

See takistuste kobar hõlmab sotsiaalselt ja kultuuriliselt tingitud tõkkeid, mida mõjutavad kultuuri-väärtused (Huggel jt 2014), uskumused, motivatsioon (Moser ja Ekstrom 2010), sotsiaalnormid, usk teadusesse ja ohtude tajumine. See on eriti oluline siis, kui on tegemist otsustajate, suunamudijate ja nendega, kes peaksid lahenduse ühe osana muutma oma käitumist. Kleini jt (2014) järgi mõjutavad isiklikud tegurid nagu traditsiooniliste teadmiste tähtsus, poliitikaelistused, haridustaust ja usaldus eri teabeallikate vastu ohutaju ning seega ka otsuste langetamist. Hoiakute, väärtuste ja motivatsiooniga seotud takistused on kohanemisprotsessis eriti olulised kliimariskide hindamise esimeses kolmes etapis (Joonis 1) ja kui neid tõkkeid kohe alguses ületada ei suudeta, ilmutavad nad end tõenäoliselt hilisemas rakendamisfaasis mõnes teises vormis, näiteks poliitilise tahte puudumisena (Weyrich 2016).

8. Kohanemisprotsess

Takistused võivad seotud olla ka kohanemisprotsessi endaga, kui ole selge, kuidas seda protsessi alustada, kuidas valida ulatus, kriteeriumid jms. Kohalikud omavalitsused võivad vajada juhendamist, mil moel seda protsessi alustada, muidu võivad nad kõige sobivama ja tõhusama lähenemisviisi väljaselgitamisel takerduda pikaajalise tervikliku lahenduse otsimisse (Klein jt 2014). Kohanemise üks raskusi on asjaolu, et mujal kasutuses olevate edukate kohanemismeetmete ülekantavus on piiratud. Seda seetõttu, et kohalikud lahendused peaksid põhinema riskihinnangutel, mis on tehtud spetsiaalselt selle ala jaoks, arvestades konkreetset geograafilist asukohta ja maastikku, aga ka kohalike huvirühmi, seadusi, rahalisi võimalusi ning muid saadaolevaid vahendeid.

1.3. Takistused Läänemere piirkonnas

CASCADE projekti töötubades kasutasime eelpool toodud takistuste raamistikku ja küsimustikku (vt osa 3.2), et tuvastada, millised takistused on olulised Läänemere piirkonnas kohaliku tasandi kriisijuhtijate ja ruumiplaneerijate jaoks. Meie küsitluse tulemused näitavad, milliseid takistusi peetakse töötubades esindatud kohalikes omavalitsustes kõige suuremateks probleemideks. Need tulemused pärinevad kahest Läänemere piirkonna töötoast, millest ühes osales 15 kriisijuhtimispraktikut ja teises 26 ruumiplaneerijat.

Mõlema rühma kümme kõige suurema punktisumma kogunud probleemi on toodud Tabel 1 (poolpaksus kirjas on märgitud need probleemid, mis olid mõlemal rühmal ühised).

Tabel 1 Kümme kõige suurema punktisumma kogunud probleemi, mis takistavad kliimarisikide edukat hindamist ning nendega kohanemise variantide valimist projekti CASCADE kahe kriisijuhtimisesindajate ja ruumiplaneerijate töötoa põhjal. Hinnangute alus on keskmine punktisumma; ühised hinnangud on märgitud poolpaksu kirjaga.

TURVALISTE LINNADE KOMISJON (N = 15)	LINNAPLANEERIMISE KOMISJON (N = 26)
• Kliimaskeptsism / ebapiisav mure kliima pärast • Juhiste puudumine selle kohta, kuidas protsessi algatada ja jätkata • Konkureerimine teiste prioriteetidega • Liiga suur kliimastenaariumitega seotud ebakindlus • Suured huvid, mis toetavad <i>status quo</i> säilitamist • Poliitikatsüklite lühidus toob kaasa poliitilise tahte puudumise • Institutsiooniline killustatus (nn silotornmõtlemine) piirab osakondade ja sektorite ülest vastutuse võtmist, tervikliku pildi puudumine • Kliimamuutusega kohanemist edendavate juhtide puudumine („palju kära, vähe villa“) • Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu suutlikkuse/vahendite pärast: töötajate võimekus/teadmised • Puuduv välise ekspertiisi rahastus, et saavutada tehniline võimekus/ekspertteadmised	• Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu vahendite pärast: rahastus • Tegutsemismandaati loova seaduse puudumine • Kliimateemade juhtide puudumine • Konflikt lühi- ja pikaajaliste vajaduste vahel • Puuduv tahe tutvustada seoseid kliimamuutuse ja teiste valdkondade vahel • Kliimamuutusega kohanemist edendavate juhtide puudumine („palju kära, vähe villa“) • Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu vahendite pärast: inimeste aeg • Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu suutlikkuse/vahendite pärast: meetodid ja tööriistad • Puuduv välise ekspertiisi rahastus, et saavutada tehniline võimekus/ekspertteadmised • Poliitikatsüklite lühidus toob kaasa poliitilise tahte puudumise

Kokkuvõttes pidasid ruumiplaneerijad takistusi suuremaks probleemiks kui kriisijuhtimisvaldkonna esindajad. Kriisijuhtimisvaldkonna esindajate hinnangul on kõige suurem probleem kliimaskeptsism ja kõige väiksem probleem on vähene teadlikkus kliimamuutusest. Seda pealtnäha vastu rääkivat tulemust võib selgitada erinevate olukordadega nii töötoas osalenud kohalike võimuesindajate seas kui ka terves Läänemere piirkonnas. Läänemere piirkonnas on kohanemisega seotud nõustamine kohalikele omavalitsustele kohalikus keeles kättesaadav seitsmes riigis 11st. Viies riigis oli kohalike omavalitsuste jaoks olemas kliimamuutusega kohanemise veebiportaal, samas kui teistes riikides oli teabe kättesaadavus kehvem (Lahtvee 2018).

Ruumiplaneerijad pidasid kõige suuremaks probleemiks rahaliste vahendite puudumist. Kuna kõrgema tasandi rahalisi vahendeid saab kasutada nii eksperditeadmiste hankimiseks kui ka inimeste tööaja pühendamiseks kliimakohanemisprotsessidele, võib rahaliste vahendite üldine vähesus olla seotud teise olulise väljatoodud probleemiga: eksperditeadmiste ja tehniliste oskuste puudumine ning personali töötundide vähesus. Rahaliste vahendite puudumise kohta, mis oli probleemide tipus nii ruumiplaneerijate kui ka kriisijuhtimispraktikute jaoks, on Lahtvee (2018) märkinud, et see teema erineb riigiti. Lahtvee järgi on 11st Läänemere piirkonna riigist viies olemas kohalikele omavalitsustele kliimamuutusega kohanemise fondid ja veel kolmes riigis pakutakse osalist finantseerimist, mis tähendab, et vaja on ka välisrahastust.

Ka muus kirjanduses on käsitletud terve Läänemere piirkonna kohanemisprobleeme. Näiteks projektis CAPS TO GAPS hinnati Läänemere piirkonna võimekust tulla toime tormistsenaariumitega,

CASCADE

mis on kooskõlas ELi suunistega. Riikide võimekuse hindamise raport tuvastas, et riskihindamise takistused on samad mis kohanemisega seotud takistused selles mõttes, et riskihindamine on üks osa kohanemisprotsessist (U1 ja U2 Joonis 1). Projekti CAPS TO GAPS hindamine tõi välja järgmised takistused (Leedu siseministeerium 2016).

Kõige madalama hinde saanud võimed kuuluvad kolme takistuste kategooriasse: vahendid, valitsemine ja institutsioonilised piirangud ning kohanemisprotsess. Teisi kategooriaid, näiteks juhtide, teaduse ja väärtustega seotud küsimusi, peeti vähem oluliseks. Projektis osalejad nägid peamiste takistustena rahastuse ja teadmiste puudumist, mis sarnaneb projekti CASCADE töötubade välja toodud kümne põhitakistusega. Kuid projektis CAPS TO GAPS osalejad tõi veel selgema probleemina esile kohanemisprotsessiga seotud võimete ja oskuste puudumise. Näiteks väikse punktisummaga teemad (mis kajastavad madalaima hinde saanud võimeid) puudutasid konkreetset metoodikat, mida valdkonna vastutavad üksused on välja töötanud riskijuhtimise planeerimiseks, arenguprotsesside jaoks või teadmiste säilitamiseks. Sarnaselt projekti CASCADE töötubade tulemustega olid punktisummad väiksed valitsemisvaldkonnas, konkreetsemalt sektorite suhtluse puudumise ehk nn silotornmõtlemise osas ja eri huvirühmade, eriti erasektori ebapiisava kaasamise osas. Kokkuvõttes osutavad projekti CAPS TO GAPS küsimuste vastused puuduvale lülile riskianalüüsi eri osade ja kohanemisprotsessi vahel, millega kohalikud võimud peaksid tööd tegema, ning puudulikele protsessi toetavatele vahenditele.

2. HUVIRÜHMAD

2.1. Miks on huvirühmad olulised

Huvirühmadega töötamine on ülivajalik, et tagada edukas riskihindamine ja kliimamuutusega kohanemise protsess. Nende rühmade ja organisatsioonide kaasamine, keda kohaliku võimu tegevused mõjutavad või kellel on sellega seotud huvid, muudab üldise otsustusprotsessi demokraatlikumaks. Dialoogi tekitamine mõjutatud rühmade ja teiste asjaosalistega võib anda väärtusliku panuse, aga ka vajaliku kriitika vaatepunktidest, mida poliitikakujundajad ise poleks avastanud. Oluline on tähele panna ka seda, et huvirühmade kaasamine ei piirdu vaid osalejate teavitamisega; vaja on põhjalikumalt kaasatust, et luua otsustele laiem toetuspind ning tekitada kodanike ja poliitikakujundajate vahel usaldust. Kasu saavad sellest mõlemad pooled, sest rohkem teavet annab tulemuseks tõhusamad ja paremini mõistetud lahendused. Huvirühmadelt pideva info saamine aitab hoida protsessi avatu ja läbipaistvana, samuti vältida konflikte. Huvirühmade kaasamise lõppeesmärk peaks olema ühine arusaam, mis võimestab kodanikke ja paneb neid end tundma protsessi osalistena.

2.2. Kes on teie huvirühmad?

Huvirühmade tuvastamisel on oluline liigitada neid eri kriteeriumite alusel, näiteks mil määral otsus neid mõjutab, millised teadmised neil on, kas neil on vahendeid või võimu ja kas nad tegutsevad kohalikul või riiklikul tasandil. Huvirühmade hulka võivad kuuluda kohaliku omavalitsuse teised osakonnad, muud riigijuhtimistasandid, MTÜd, naaberlinnad või -piirkonnad, kohalikud või üleriigilised ettevõtted, meedia, kodanikud jne. Samuti peaks kaasatud huvirühmad olema mitmekesised, et üks vaatepunkt või ühed huvid ei hakkaks teisi liialt varjutama.

Huvirühmi saab analüüsida mitmest vaatepunktist olenevalt ülesande eesmärgist. Kaasatavate huvirühmade kindlaks tegemises peaks samuti osalema erinevad huvirühmad tagamaks, et kõik vajalikud huvirühmad ja vaatepunktid saavad kaetud ning seda tuleks korrata kohanemisprotsessi eri etappides.

Võimalikud huvirühmade leidmise meetodid on ajurünnak, ekspertidelt nõu küsimine, olemasolevate huvirühmasuhete läbivaatus, ettepanekute küsimine olemasolevatelt huvirühmadelt (nn lumepallimeetod) või mõtlemine erinevatel vertikaal- ja horisontaaltasanditel (nn suurelt mõtlemine).

Lisateave huvirühmade kindlakstegemise ja analüüsimise kohta:

Abivahendid
RAMSESe koolituspakett (4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine)
Kaasa oma huvirühmad: tööriistakast (UBC 2009)

2.3. Huvirühmade kaasamine

Huvirühmade kaasamiseks on hulk viise. Näiteks planeerimise puhul võivad abiks olla huvirühmade kindlakstegemine ja analüüs. Kolmandas peatükis tutvustatud küsitlus aitab tuvastada takistused, mis on teie olukorras probleemsed. Seejärel on abiks neljandas peatükis kirjeldatud abivahendid ja „Põhiküsimused huvirühmade arutelus“, mis annavad hea alguspunkti iga tuvastatud takistuse puhul, et astuda esimesed sammud nende ületamiseks.

3. TAKISTUSTE TUVASTAMINE TEIE KOHALIKUS OMAVALITSUSES

3.1. Tegevuse eesmärk

Järgnevalt tutvustatakse takistuste tuvastamise küsimustikku, mida saab kasutada kohalikus omavalitsuses enesehindamisel, et teha kindlaks kliimarisikide hindamise ja kohanemisvariantide valimise edukust tõkestavad eeldatavad takistused. Küsitluses on takistused jagatud samasse kaheksasse rühma, mida kirjeldati esimeses peatükis: 1) vastuolulised ajakavad ja vastandlikud huvid, 2) juhtimine, 3) vahendid, 4) teaduslikud andmed, 5) valitsemine ja institutsioonilised piirangud, 6) teadlikkuse ja kommunikatsiooni vähesus, 7) hoiakud, väärtused ja motivatsioon ning 8) kohanemisprotsess. Nendes kaheksas rühmas on kindlaks tehtud 39 konkreetset takistust.

Et tuvastada peamised takistused ja eri vaatenurgad, peaks selle küsimustiku täitma mitu inimest erinevatest kliimamuutusega kohanemisega seotud osakondadest.

Küsitlusele vastamine võtab umbes 20 minutit. Vastamine peaks olema anonüümne.

Kui vastused on kokku võetud, saab kindlaks määrata peamised takistused ehk need, mida on kõige olulisemaks pidanud enamik vastajaid. Seejärel tuleb need peamised takistused lisaks huvirühmadega läbi arutada (vt allpool ptk 4). Neljandas peatükis on toodud mõned kasulikud abivahendid (videod ja käsiraamatud), kust leiab rohkem teavet iga takistuse kohta, ning küsimused, mis aitavad arendada arutelu oma osakonnas või huvirühmadega.

3.2. Takistuste tuvastamise küsimustik

Küsimustikus tuleks igas rühmas välja toodud takistusi hinnata skaalal 1–5 (1 = see pole üldse probleem; 5 = see on suur probleem). Vastusekast tuleks tühjaks AINULT siis, kui ei oska vastata. Vastused on anonüümsed.

CASCADE

1. VASTUOLULISED AJAKAVAD JA VASTANDLIKUD HUVID	1	2	3	4	5
1. Suured huvid, mis toetavad <i>status quo</i> säilitamist					
2. Poliitikatsükli lühidus toob kaasa poliitilise tahte puudumise					
3. Konkureerimine teiste prioriteetidega					
4. Konflikt lühi- ja pikaajaliste vajaduste vahel					
5. Kohanemine konkureerib teiste, pakilisemate prioriteetidega					
6. Muu (palun täpsustage):					

2. JUHTIMINE	1	2	3	4	5
1. Juhtimisoskuste puudus kohalikus omavalitsuses					
2. Kliimateemade juhtide puudumine					
3. Liiga palju juhte kliimamuutuse küsimustes (eri osakondade juhid, eri tasandite juhid, avaliku ja erasektori juhid jne)					
4. Kliimamuutusega kohanemist edendavate juhtide puudumine („palju kára, vähe villa“)					
5. Muu (palun täpsustage):					

3. VAHENDID	1	2	3	4	5
1. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu vahendite pärast: rahastus					
2. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu vahendite pärast: inimeste aeg					
3. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu suutlikkuse/vahendite pärast: töötajate võimekus/teadmised					
4. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu suutlikkuse/vahendite pärast: meetodid ja tööriistad					
5. Kliimamuutusega kohanemine konkureerib vahendite poolest kliimamuutuse leevendamise					
6. Puuduv välise ekspertiisi rahastus, et saavutada tehniline võimekus/eksperditadmised					
7. Muu (palun täpsustage):					

CASCADE

4. TEADUSLIKUD ANDMED	1	2	3	4	5
1. Puuduvad andmed riskihindamiseks					
2. Puuduvad hõlpsasti mõistetavad teadusandmed ja -teave					
3. Puuduvad selgitused selle kohta, kuidas kasutada teaduslikke andmeid ja -teavet (nt info üleküllus; mida teha vasturääkiva teabe korral jms)					
4. Liiga suur kliimastenaariumitega seotud määramatus					
5. Liiga suur kohanemismeetmetega seotud määramatus					
6. Muu (palun täpsustage):					

5. VALITSEMINE JA INSTITUTSIOONILISED PIIRANGUD	1	2	3	4	5
1. Tegutsemismandaati loova seaduse puudumine					
2. Institutsiooniline killustatus (nn silotormõtlemine) piirab osakondade ja sektorite ülest vastutuse võtmist, tervikliku pildi puudumine					
3. Suutmatus saavutada kokkulepe eri osapoolte vahel [palun täpsustage]					
4. Kohaliku omavalitsuse osakondade vahelise koostöö puudumine teabekogumisel					
5. Riigi või kohaliku omavalitsuse omandis oleva maa puudumine					
6. Koostöö puudumine väliste huvirühmadega [mitmel tasandil], et mõista nende vaatepunkte ja vajadusi					
7. Muu (palun täpsustage):					

CASCADE

6. TEADLIKKUSE JA KOMMUNIKATSIOONI VÄHESUS	1	2	3	4	5
1. Vähene teadlikkus kliimamuutusest					
2. Liiga kehv arusaamine sellest, kuidas on teemad seotud kliimamuutusega / kitsas perspektiiv					
3. Puuduv tahe tutvustada kliimamuutuse ja teiste teemade seoseid					
4. Suutmatus kohaliku omavalitsuse sees tõhusalt selgitada vajadust kohanemise järele					
5. Suutmatus tõhusalt selgitada välistele huvirühmadele vajadust kohanemise järele					
6. Muu (palun täpsustage):					

7. HOIAKUD, VÄÄRTUSED JA MOTIVATSIOON	1	2	3	4	5
1. Kliimaskeptsism / ebapiisav mure kliima pärast					
2. Inimesed ei usalda kohalikku omavalitsust					
3. Võimuorganite ja üldsuse erinev riskitaju					
4. Erinevad kultuuriväärtuste					
5. Muu (palun täpsustage):					

8. KOHANEMISPROTSESS	1	2	3	4	5
1. Juhiste puudumine selle kohta, kuidas protsessi algatada ja jätkata					
2. Raske välja mõelda, milliseid riske riskihinnangusse kaasata					
3. Raske valida kriteeriume ja hinnata võimalusi					
4. Tegevuste valimist lihtsustavate juhendite puudumine					
5. Muu (palun täpsustage):					

4. TAKISTUSTE ÜLETAMISE ABIVAHENDID

See lühike juhendmaterjal on koostatud selleks, et aidata kohaliku tasandi osapooltel saada üle takistustest, millega nad kliimamuutusega kohanemise edendamisel kokku puutuvad. Selle aluseks on esimeses peatükis selgitatud takistuste kaheksa põhikategooriat, ja mida selgitati esimeses peatükis ning mida kasutati kolmandas peatükis tutvustatud takistuste tuvastamise küsimustikus.

Kui olete tuvastanud peatükis 3.2 toodud küsimustiku abil need takistused, mis on teie kohaliku omavalitsuse hinnangul kõige olulisemad, siis vaadake üle nende takistustega seotud abivahendid.

Juhendmaterjali on koondatud olemasolevad abivahendid, mis on reastatud kategooriate kaupa, ning sealt leiab kõigi 39 takistuse kohta videoid, juhiseid ja olulisi küsimusi, mida koostöös huvirühmadega käsitleda. Videotes ja juhendites pakutakse eri vaatenurki ning inspiratsiooni selle kohta, kuidas takistustega toime tulla. Samuti on need seotud iga takistuse juures toodud oluliste küsimustega, mis panevad aluse põhiteemade arutelule koos huvirühmadega.

Peamised juhendmaterjalis kasutatud allikad:

- [Kavade ülevaatamise juhised, et saavutada katastroofivalmiduse õiglane areng \(SEI 2019\)](#)
- [Kaasa oma huvirühmad: tööriistakast \(UBC 2009\)](#)
- [Hindame kliimariske \(RESIN\)](#)
- [Kohanemisressursid \(Covenant of Mayors\)](#)
- [RAMSES – teadus üleminekuetapis linnadele](#)
- [Integreeritud juhtimine – kohaliku ja piirkondliku kestlikkuse poole \(UBC 2009\)](#)

4.1. Vastuolulised ajakavad ja vastandlikud huvid

4.1.1. Suured huvid, mis toetavad *status quo* säilitamist

Videod:
Poliitiline pühendumine, vältimatu tingimus linnade kohanemisel (linnade vastupanuvõimest)
Status quo'ga seotud probleemid – Margaret Walsh (Metcalfi Instituut)
Status quo'ga seotud probleemid: pöörame tähelepanu kliimamuutusele – Xu Kuangdi (Carnegie Endowment)
Juhised:
Kavade ülevaatamise juhised, et saavutada katastroofivalmiduse õiglane areng (SEI 2019) , osa 1.2 (lk 12)
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)

CASCADE

Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kelle vajadusi kava eesmärgid täidavad? Kes tõenäoliselt saavad kavandatud sekkumistest kasu? Keda need eesmärgid mõjutavad tõenäoliselt negatiivselt?
Kas mõned selle planeerimisprotsessi eesmärgid on üksteisega konkureerivad või vastuolus?
Kas mõnel huvirühmal on õigustatud huve, mille tõttu nad ei taha kaasata väiksema esindatusega rühmi? Kui on, siis kuidas see võib mõjutada kava lõpptulemust? Kuidas on kavas seda küsimust käsitletud?
Kas planeerimisprotsess sisaldab elemente või tavasid, mis soosivad pigem konkurentsi kui koostööd sektorite, osakondade ja organisatsioonide vahel?

4.1.2. Poliitikatsüklite lühidus toob kaasa poliitilise tahte puudumise

Videod:
Kliimamuutus: kõige raskem osa on poliitiline tahe (Aspeni Instituut)
Tuleb ära teha (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Kavade ülevaatamise juhised, et saavutada katastroofivalmiduse õiglane areng (SEI 2019), osades 1.2 (lk 12) ja 1.4 (lk 16)
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised vastutuse võtmise mehhanismid on selles protsessis langetatavate otsuste jaoks juba olemas?
Keda saab võtta vastutusele langetatud otsuste tagajärgede eest ja mis aja jooksul?
Kas on võimalik panna kokku ärimudel, mis meeldiks avalikkusele pikemas plaanis viisil, mis tagab jätkuva poliitilise toetuse?
Milliseid väliseid huvirühmasid (väljastpoolt kohalikku võimu) saab kaasata tegevuse toetamisse hoolimata võimalikest muutustest poliitikas? Kas oleks võimalik tugevdada mitmetasandilist valitsemist, kui tihendatakse sidemeid kohaliku taseme poliitikas või nende seoseid kõrgema tasandi poliitikaga?

4.1.3. Konkureerimine teiste prioriteetidega

Videod:
Ümberkujundatud kliimamuutus: miks on kliimapoliitika prioriteetne
Juhised:
Kavade ülevaatamise juhised, et saavutada katastroofivalmiduse õiglane areng (SEI 2019)
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)
Integreeritud linnaplaneerimine (RESIN 2017)

Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas see kava täiendab mõnda teist kava või on vastuolus teiste plaanidega, sealhulgas teistel valitsustasanditel ja muudes sektorites? Kui see on vastuolus mõne teise kavaga, siis kas see takistab selle tõhusat elluviimist? Kuidas saaks seda vastuolu lahendada?
Kas planeerimisprotsess sisaldab elemente või tavasid, mis soosivad pigem konkurentsi kui koostööd sektorite, osakondade ja organisatsioonide vahel?
Millised prioriteedid on konkureerivad või üksteisega vastuolus? Kas on võimalik leida sünergiaid (vastastikust kasu) poliitikasuundade/strateegiatega? Kas strateegiatega elluviimiseks on alternatiivseid viise, millega saaks vältida konflikte?
Mis on kohanemise ärimudel? Millised on pikaajalised kulud juhul, kui mingeid kohanemismeetmeid rakendatakse, võrreldes kuludega, mis kaasnevad sellega, kui neid meetmeid ei rakendata?
Millised oleksid praegused kliimamuutuseks valmistumise kulud võrreldes sellega, kui kliimamuutuse mõjule reageeritaks hiljem?

4.1.4. Vastuolu lühi- ja pikaajaliste vajaduste vahel

Videod:
Kliimamuutus ja pikema perspektiiviga mõtlemise proovikivi – Adam Sobel (TEDxBroadway)
Juhised:
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)
Kavade ülevaatamise juhised, et saavutada katastroofivalmiduse õiglane areng (SEI 2019), osa 1.4
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised on eri meetmetega seotud ajakavad, pidades silmas nende mõju (riskid, kulud, tulud)? Ja milliste teguritega on need seotud?
Mis on kohanemise ärimudel? Millised on pikaajalised kulud juhul, kui mingeid kohanemismeetmeid rakendatakse, võrreldes kuludega, mis kaasnevad sellega, kui neid meetmeid ei rakendata?
Millised oleksid praegused kliimamuutuseks valmistumise kulud võrreldes sellega, kui kliimamuutuse mõjule reageeritaks hiljem?

4.1.5. Kohanemine konkureerib teiste, pakilisemate prioriteetidega

Videod:
Koostöö kui kohanemise võtmetegur (linnade vastupanuvõimest)
Ümberkujundatud kliimamuutus: miks on kliimapolitiika prioriteetne
Juhised:
Kavade ülevaatamise juhised, et saavutada katastroofivalmiduse õiglane areng (SEI 2019), osa 1.4
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)
Integreeritud linnaplaneerimine (RESIN 2017)

CASCADE

Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised selle planeerimisprotsessi eesmärgid on üksteisega konkureerivad või vastuolus? Kas on võimalik leida sünergiat poliitikasuundade/strateegiade vahel? Kas strateegiade elluviimiseks on alternatiivseid viise, millega saaks vältida konflikte?
Mis on kohanemise ärimudel? Millised on pikaajalised kulud juhul, kui mingeid kohanemismeetmeid rakendatakse, võrreldes kuludega, mis kaasnevad sellega, kui neid meetmeid ei rakendata?
Millised oleksid praegused kliimamuutuseks valmistumise kulud võrreldes sellega, kui kliimamuutuse mõjule reageeritaks hiljem?

4.2. Juhtimine

4.2.1. Juhtimisoskuste puudus kohalikus omavalitsuses

Videod:
Kliimamuutuse juhid – teaduse, tööstuse ja poliitika perspektiiv (Uppsala Ülikool)
Juhised:
Ülemineku käsiraamat ja koolituspakett 4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67–69 (projekt Ramses)
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised mehhanismid on olemas selleks, et panna juhid vastutama? Milliseid vastutusega seotud mehhanisme saab luua?
Keda saab panna kliimamuutusega kohanemise puuduliku juhtimise eest vastutama?
Mis laadi koostööd teeb kohalik omavalitsus eri huvirühmadega? Kas oleks võimalik soodustada koostööd, et suurendada juhtide võimekust ja õppida partnerite juhtimistavadest? Kuidas saaks kohalik omavalitsus ühiseid jõupingutusi paremini kohanemistegevusse rakendada?

4.2.2. Kliimateemade juhtide puudumine

Videod:
Kliimamuutuse juhid – teaduse, tööstuse ja poliitika perspektiiv (Uppsala Ülikool)
Osalejad linnades (linnade vastupanuvõimest)
Poliitiline pühendumine, vältimatu tingimus linnade kohanemisel (linnade vastupanuvõimest)
Muutuste agendid võivad viia kohanemise järgmisele tasandile (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Ülemineku käsiraamat ja koolituspakett 4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67–69 (projekt Ramses)
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks

CASCADE

Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas on mingeid teisi prioriteete, mis on kliimateemadega vastuolus? Kuidas saaks neid vastuolusid lahendada?
Millised kohalikud huvirühmad asuvad praegusajal kliimateemasid juhtima? Kas oleks võimalik või kasulik nendega koostööd teha?
Kas on teisi kohalikke omavalitsusi, kust võiks leida häid juhtimismudeleid? Kas oleks võimalik korraldada nendega koostööd?
Kuidas saaks kohalik omavalitsus kollektiivseid jõupingutusi paremini mobiliseerida? Kas vastutuse ja otsustamise jagamine teiste huvirühmadega võiks olla üks viis parema juhtimise arendamiseks/tuvastamiseks?
Kas saaks suurendada üldsuse teadlikkust kliimateemadest nii, et need muutuksid teemadeks, mille kohalik omavalitsus on sunnitud võtma oma prioriteediks?

4.2.3. Liiga palju juhte kliimamuutuse küsimustes (eri osakondade juhid, eri tasandite juhid, avaliku ja erasektori juhid jne)

Videod:
Koostöö kui kohanemise võtmetegur (linnade vastupanuvõimest)
Paljud huvid on seotud veega (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Ülemineku käsiraamat ja koolituspakett 4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67–69 (projekt Ramses)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas planeerimisprotsess sisaldab elemente või tavasid, mis soosivad pigem konkurentsi kui koostööd sektorite, osakondade ja organisatsioonide vahel?
Kas otsustusvõimu on jagatud kõikide huvirühmadega, keda kava otsused ja tegevused mõjutavad? Mil määral on otsuste langetamine jagatud? Kas on selgitatud seda, kuidas tehakse lõplik valik konkureerivate kompromissvariantide vahel ja kes selle valiku teeb?

4.2.4. Kliimamuutusega kohanemist edendavate juhtide puudumine („palju kära, vähe villa“)

Videod:
Muutuste agendid võivad viia kohanemise järgmisele tasandile (linnade vastupanuvõimest)
Neli põlvkonda kliimamuutusega kohanemist (SEI)
Juhised:
Ülemineku käsiraamat ja koolituspakett 4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67–69 (projekt Ramses)
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised vastutuse võtmise mehhanismid on selles protsessis langetatavate otsuste jaoks juba olemas?
Keda saab võtta vastutusele langetatud otsuste tagajärgede eest ja mis aja jooksul?

4.3. Mitmesugused kohanemiseks vajalikud vahendid

4.3.1. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu vahendite pärast: rahastus

Videod:
Muutuste agendid võivad viia kohanemise järgmisele tasandile (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutusega kohanemise meetmete rakendamine (linnade vastupanuvõimest)
Naturvation – ärimudeli arendamine looduspõhiste lahenduste jaoks (eri huvirühmad)
Juhised:
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)
Naturvationi ärimudelite kataloog
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised huvirühmad saavad kasu kohanemise lahendustest? Kuidas seda annaks kasutada sellise ärimudeli loomiseks, mis võimaldaks kohalikul võimul ületada rahaga seotud piirangud ja viia lahendused ellu?
Millist koostööd saaks soodustada riigi raha pärast konkureerivate valdkondade vahel, et minimeerida konkurentsi ja suurendada sünergiaat?

4.3.2. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu vahendite pärast: inimeste aeg

Videod:
Muutuste agendid võivad viia kohanemise järgmisele tasandile (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutusega kohanemise ellurakendamine (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas on töövaldkondi, millest saaksid kasu ka teised huvirühmad, näiteks erasektor? Kas oleks võimalik seda tööd nendega jagada? Kellega?
Millised prioriteedid konkureerivad kliimamuutusega kohanemisega? Kuidas oleks võimalik leida nende vahel sünergiaat? Milline on sünergia kohanemise ja teiste töövaldkondade vahel, mis on kohalikul tasandil prioriteetsed?

4.3.3. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu suutlikkuse/vahendite pärast: töötajate võimekus/teadmised

Videod:
Mida saab teadus linnadele soovitada (linnade vastupanuvõimest)
Teadmiste koostööst (linnade vastupanuvõimest)
Kaasatud teadlased leidsid puuduva lüli (Fractal)
Juhised:
Kliimamuutusega kohanemise koolitus (WeAdapt)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised teised kohaliku omavalitsuse töösuunad või osakonnad võiksid vajalike oskuste tugevdamisest kasu saada?
Kus on need oskused praegu olemas? Kas need oskused on olemas kohaliku omavalitsuse muudes üksustes või teiste huvirühmade seas?
Kuidas oleks võimalik teadmisi eri huvirühmade vahel jagada? Kuidas võiks teadmiste jagamine tuua kasu mõlemale poolele / kõigile osalistele ja luua sünergia?
Kuidas saaksid teadlased kui puuduvate teadmiste pakkujad teha kohaliku omavalitsusega koostööd? Mis takistab koostööd ja kas seda probleemi oleks võimalik lahendada?

4.3.4. Puuduv või liiga suur konkurents kohaliku võimu suutlikkuse/vahendite pärast: meetodid ja tööriistad

Videod:
Tööriistad linnadele ja kodanikele (linnade vastupanuvõimest)
Projekti RAMSES poliitika tööriistakast (linnade vastupanuvõimest)
Teaduspoliitika liides (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Kohanemisressursid (Covenant of Mayors)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas on teisi kohalikke omavalitsusi, kellega koos saaks meetodeid ja tööriistu ellu rakendada? Kas on uuringuid või suutlikkuse suurendamise projekte, mis võiksid sellist tegevust toetada?
Kas eri huvirühmad võiksid saada ühise juurdepääsu neile tööriistadele?
Kas kohalik omavalitsus võiks teha koostööd ettevõtlusega, et neid meetodeid rakendada või saada juurdepääs tööriistadele? Kas kohalik omavalitsus võiks teha koostööd teadlastega, et neid meetodeid rakendada või saada juurdepääs tööriistadele?

4.3.5. Kliimamuutusega kohanemine konkureerib vahendite poolest kliimamuutuse leevendamisega

Videod:
Kohanemise ärimudeli mõistmine (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemisperspektiivi kaasamine (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Rände ja kohanemise lõimimine: võimalused ja probleemid (Cambridge University Press 2018)
Ärimudelite arendamine (RESIN 2017)
Integreeritud linnaplaneerimine (RESIN 2017)
Kohanemise ja leevendamise vaheline sünergia (WeAdapt)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Mis on kohanemise ärimudel?
Millised oleksid praegused kliimamuutuseks valmistumise kulud võrreldes sellega, kui kliimamuutuse mõjule reageeritaks hiljem?
Millised on võimalikud konfliktid kohanemise ja mõjude leevendamise vahel? Kuidas võib nende eiramine pikemas perspektiivis kohaliku võimu mõjutada? Kas neid saaks lahendada koostöoga või mõnel kõrgemal planeerimis- ja/või juhtimistasandil?
Millised lisahüved kaasnevad kohanemisprojektidega?

4.3.6. Puuduv välise ekspertiisi rahastus, et saavutada tehniline võimekus/ekspertideadmised

Videod:
Kohanemisrahastuse rakendamine (ÜRO kliimamuutus)
Juhised:
Tõhusama, tootlikuma ja õiglasema kliima rahastamise korra poole (WeAdapt)
Kliimamuutusega kohanemise ökonoomika (WeAdapt)
Rahastamisvajaduste tuvastamine ja rahastuse saamine (Climate Adapt)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Milliseid programme võiksid omavalitsuse töötajad rakendada, et oma oskusteavet täiendada?
Kuidas saaks kohalik omavalitsus moodustada partnerlussuhteid erasektori organisatsioonide ja teadusasutustega, et saada puuduolev tehniline võimekus?
Kuidas saaks kõrgemad poliitilise võimu asutused (piirkondlikud või riiklikud) aidata saavutada tehnilist võimekust? Millised tõkked takistavad vertikaalset koostööd selles valdkonnas ja kas neid saaks ületada?
Kas on mingeid projekte või koostöövõimalusi, mille kaudu saaks rahastada eksperte?

4.4. Teaduslikud andmed

4.4.1. Puuduvad andmed riskihindamiseks

Videod:
Kliimaandmed piirkondade kohta (linnade vastupanuvõimest)
Koostöö kui kohanemise võtmetegur (linnade vastupanuvõimest)
Kohalikul tasandil olulised andmed tervishoiupoliitika jaoks (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Riskianalüüs (REISIN Wiki)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas andmed on kusagil olemas, aga põhiprobleem on juurdepääs andmetele? Mis takistab eri huvirühmade koostööd oluliste andmete saamiseks?
Miks on olemasolevad andmed puudu? Kas need andmed on olemas suurema resolutsiooniga või ebakorrektses vormingus?
Kuidas võiks teavet jagada linnade vahel või piirkondlikul tasandil või lausa rahvusvaheliselt (kus asjakohane)?
Mis takistab piirkondadel ja linnadel rahastamast teadlasi, et need koguksid kohaliku tasandi andmeid? Kuidas seada riskihindamine ja andmekogumine prioriteediks?

4.4.2. Puuduvad hõlpsasti mõistetavad teadusandmed ja -teave

Videod:
Kohalikud kliimamuutuse mudelid (linnade vastupanuvõimest)
Kommunikatsiooni mõistmine (linnade vastupanuvõimest)
Audiovisuaalmeedia väärtus (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Uuenduslik IKT kliimaohutude selgitamiseks (WeAdapt)
RAMSES – selgitades kohanemise pakilisust ja kohalikke saavutusi (RESIN Wiki)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kuidas võiks luua hõlpsasti mõistetavaid andmeid ja teadmisi, et jagada neid teiste linnadega või piirkondlikul tasandil või lausa rahvusvaheliselt (kus asjakohane)?
Mis takistab piirkondadel ja linnadel rahastamast teadlasi, et need koguksid või tõlgendaksid kohaliku tasandi andmeid? Kuidas seada riskihindamine ja andmekogumine prioriteediks?
Kuidas soodustada koostööd teadlaste või ekspertide ja kohaliku omavalitsuse vahel? Mis seda koostööd takistab? Kas oleks võimalik eksperte sisse osta või palgata enda asutusest?
Kas oleks võimalik palgata teaduskommunikatsiooni spetsialiste?
Milliseid tööriistu ja meediavahendeid saab kasutada teabe lihtsustamiseks? Kas oleks võimalik tekitada arutelu selle üle, mis laadi teavet huvirühmad näha tahavad?
Kas piiriorganisatsioonide kasutamine võiks soodustada ja laiendada otsustajate ja teadlaste partnerlust (organisatsioonid, mis hõlbustavad suhtlust ja vahendavad teadmisi)?

4.4.3. Puuduvad selgitused selle kohta, kuidas kasutada teadusandmeid ja -teavet (nt info üleküllus; mida teha vasturääkiva teabe korral jms)

Videod:
Mida saab teadus linnadele soovitada (linnade vastupanuvõimest)
Kaasatud teadlased leidsid puuduva lüli (Fractal)
Juhised:
Kliimateabe platvorm
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas kohalik võim teeb piisavalt koostööd teadlastega? Kas on võimalik viia kokku teadlased ja linnatasandi otsustajad? Kuidas luua toimivat partnerlust teadlastega?
Millised on vastuolulise teabe allikad? Kas te suudate nende allikate usaldusväärsust hinnata? Kas suudate luua alternatiivseid tulevikustsenaariume, mille aluseks on praegused trendid ja liikumapanevad jõud?
Kuidas jagada teabe ülekülluse korral infot eri kategooriatesse? Kas on võimalik liigitada teavet selle tähtsuse ja pakilisuse järgi? Millist teavet keegi peab saama? Kas on konkreetseid osalisi, kes vajavad juurdepääsu ainult mingi tasemega või teatavat liiki teabele?

4.4.4. Liiga suur kliimastenaariumitega seotud määramatus

Videod:
Määramatus võib olla hea (linnade vastupanuvõimest)
Määramatuse kommunikeerimisest (linnade vastupanuvõimest)
Kohalikud kliimamuutuse mudelid (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutusega kohanemise ellurakendamine (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
RESIN Project Wiki kliimamuutusega kohanemise poliitikas sisalduvate määramatuse- ja keerukuseprobleemide lahendamise
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised määramatusega seotud aspektid on teile olulised, näiteks muutuse suund pole selge (positiivne või negatiivne), muutuse spekter on liiga lai (väiksest väga suure muutuseni) jne?
Mis meetodeid te pakuksite selleks, et parandada praeguse määramatuse mõistmist?
Millises tööprotsessis näete praegu sellist suurt määramatust, mis on probleem?
Kas mõistate, millest määramatus tuleneb ja kas tahaksite seda mõista? Kas see aitaks teil kliimamudelite väljundeid paremini hinnata?

4.4.5. Liiga suur kliimakohtumismetmetega seotud määramatus

Videod:
Kohanemine kui linnade muutumise suunaja (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutus, risk ja määramatus – Chad Briggs (Environmental Change and Security Program)
Kuidas armastada määramatust kliimateadustes – Tamsin Edwards (TEDxCern)
Juhised:
RESIN Project Wiki kliimamuutusega kohanemise poliitikas sisalduvate määramatuse- ja keerukuseprobleemide lahendamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Milliseid meetodeid kasutab kohalik võim, et poliitikas muude teemadega seotud määramatusega toime tulla?
Kas määramatusega toimetuleku õppimist võib pidada keskseks teguriks kohapealse paindlikkuse suurendamisel?
Kas enne suurinvesteeringute tegemist on võimalik neid pilootidena testida? Kas pilootprojekte seiratakse? Kas mujal rakendatud pilootprojektidest on võimalik midagi õppida?

4.5. Valitsemine ja institutsioonilised piirangud

4.5.1. Tegutsemismandaati loova seaduse puudumine

Videod:
Poliitiline pühendumine, vältimatu tingimus linnade kohanemisel (linnade vastupanuvõimest)
Muutuste agendid võivad viia kohanemise järgmisele tasandile (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Kliimamuutuse poliitika linna tasandil (Climate Development Knowledge Network)
Valitsemise ümberkujundamine (WeAdapt)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Milliseid õiguslikke muudatusi oleks vaja teha, et luua mandaat tegutsemiseks? Kas on võimalik loomida kohanemist millegagi, millel on mandaat olemas?
Millised huvirühmad või valitsusharud (kohalikul ja riiklikul tasandil) pärsivad seaduste muutmist? Mida on vaja huvirühmade tegevuses muuta, et seaduste muutmist hõlbustada?
Kas teistes riikides on kohalikke omavalitsusi, kes on sarnase probleemi lahendanud? Kuidas õppida seaduste muutmisest, mis on toimunud kusagil mujal?

4.5.2. Institutsiooniline killustatus (nn silotornmõtlemine) piirab osakondade ja sektorite ülest vastutuse võtmist, tervikliku pildi puudumine

Videod:
Koostöö kui kohanemise võtmetegur (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemise ärimudeli mõistmine (linnade vastupanuvõimest)
Ülejuhtumised linnades (linnade vastupanuvõimest)
Sotsiaalse kohanemise poliitika (linnade vastupanuvõimest)

CASCADE

Juhised:
4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67–69 (projekt Ramses).
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised on eri sektorite huvid, vastutusvaldkonnad ja positsioonid kohanemisprotsessi planeerimise alguses? Kuidas oleks neid võimalik lõimida või lepitada? Milliseid üldisi struktuure või mehhanisme saaks tulevase koostöö jaoks luua?
Kas on olemas viise, mis suurendavad osakondade ja sektorite vahelist usaldust ning ühiseesmärkidele pühendumist? Kuidas saaks parandada osakondade suhtluskanaleid, et soodustada koostööd ja sünergilist mõtlemist?

4.5.3. Suutmatuse saavutada kokkulepe eri osapoolte vahel

Videod:
Mõistmisest tegutsemiseni (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemisprobleemid, poliitiline rutiin (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67–69 (projekt Ramses).
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kuidas saaks teaduslikku infot paremini edasi anda?
Kas on tegutsetud selle nimel, et luua osakondade ja sektorite vahelist usaldust ning ühist pühendumist?
Mille poolest eri osaliste prioriteetid erinevad? Kas on mingeid ühiseid prioriteete või kas neid saaks luua? Kas on võimalik suunduda kõrgemate prioriteetide juurde ja leida sealt ühiseid eesmärke? Kas on võimalik luua ühist visiooni?

4.5.4. Kohaliku omavalitsuse osakondade vahelise koostöö puudumine teabekogumisel

Videod:
Koostöö kui kohanemise võtmetegur (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemisprobleemid, poliitiline rutiin (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutusega kohanemise ellurakendamine (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67–69 (projekt Ramses).
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas on võimalik luua eri osakondade ühiseid eesmärke või visioone?
Kas kohaliku omavalitsuse osakondadel on piisavalt teavet selle kohta, kuidas kliimamuutus mõjutab nende kogukondi? Kas eri osakonnad tajuvad ühist vastutust? Kas vähem aktiivsed, kuid väga olulised osakonnad mõistavad oma tähtsust kliimamuutusega kohanemisel? Kuidas suurendada arusaamist ühisest vastutusest?
Kuidas suurendada vastutust?

4.5.5. Koostöö puudumine väliste huvirühmadega [mitmel tasandil], et mõista nende vaatepunkte ja vajadusi

Videod:
Koostöö kui kohanemise võtmetegur (linnade vastupanuvõimest)
Huvirühmade kaasamine linnade edukaks kohanemiseks (linnade vastupanuvõimest)
Huvirühmade kaasamine (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemise ärimudeli mõistmine (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
4.3.1. Tööleht nr 1: huvirühmade kindlakstegemine ja kaasamine, lk 67-69 (projekt Ramses).
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas kohalik omavalitsus on ette võtnud huvirühmade analüüsimise ja kindlakstegemise? Kas on tuvastatud huvirühmade seosed ja eristatud eri huvirühmad?
Kas on kasutatud toetavaid tööriistu ja meetodeid, näiteks mõjumaatriksit, huvirühmade kindlakstegemist ja kaasamist, institutsioonilist analüüsi jms?
Kes kohanemismeetmetest veel kasu saavad? Kas kohanemise jaoks on olemas selline ärimudel, mille vastu saaks huvirühmades huvi äratada?

4.6. Teadlikkuse ja kommunikatsiooni vähesus

4.6.1. Vähene teadlikkus kliimamuutusest

Videod:
Kommunikatsioon kodanikele (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemise kommuniqueerimine (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemisstrateegia linnale – kuidas alustada (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.
Kohanemise tutvustamine eri sihtrühmadele (Climate Adapt)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Milline on kogukonna teadlikkus olulistest kliimateemadest? Kuidas saaks paremini tutvustada vajadust rakendada kliimamuutusega kohanemise meetmeid? Millist konkreetset teavet oleks vaja edastada, et motiveerida tegutsema?
Milliseid huvirühmi võiks kutsuda koostööd tegema, et teadlikkust suurendada? Kas teadlikkuse suurendamiseks võiks korraldada avalikkusele mõeldud kampaaniaid?
Kas teadlaste kaasamine võiks aidata teadlikkust suurendada? Kuidas on lood MTÜdega?

CASCADE

4.6.2. Liiga kehv arusaamine sellest, kuidas on teemad seotud kliimamuutusega / kitsas perspektiiv

Videod:
Kohanemine kui linnade muutumise suunaja (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemise kommunikeerimine (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemine kuumuse mõjudega (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutus ja tervis (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised on kliimamuutuse doominoefektid tervele ühiskonnale? Milline oleks kliimamuutuse kogumõju, kui võtta arvesse ka doominoefekti kõigis sektorites?
Millistel osalistel on vaja mõista kliimamõjude ja oma tegevuse seoseid?
Kuidas võiksid teiste riikide sarnased juhtumid aidata neid seoseid selgitada?

4.6.3. Puuduv tahe tutvustada kliimamuutuse ja teiste teemade seoseid

Videod:
Kommunikatsiooni mõistmine (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemine kui linnade muutumise suunaja (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemisprobleemid, poliitiline rutiin (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutus ja tervis (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemine kuumuse mõjudega (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millist soodsat mõju võiksid kliimamuutusega kohanemise meetmed avaldada linnade üldisele arengule? Kas kohanemine võiks tuua kaasa positiivseid muutusi ka teistes aspektides peale kliima?
Millised huvirühmad võiksid tutvustada oma ainulaadseid kogemusi, et selgitada, milline on kliimamuutuse mõju eri sektoritele?
Millised on parimad tavad kliimakommunikatsiooni alal? Kuidas neid saaks kohalikku olukorda üle kanda või sellega kohandada?

4.6.4. Suutmatus kohaliku omavalitsuse sees tõhusalt selgitada vajadust kohanemise järele

Videod:
Kohanemisstrateegia linnale – kuidas alustada (linnade vastupanuvõimest)
Sotsiaalse kohanemise poliitika (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemisprobleemid linnavalitsuses (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:

CASCADE

Videod:
RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas osaliste teadlikkus on sarnane? Kas on olemas ühtne arusaam probleemist ja kuidas on see seotud eri osakondadega? Kuidas luua ühtset arusaama?
Kas kõrgema tasandi võim saaks selgitada kohanemisvajadust?

4.6.5. Suutmatus tõhusalt selgitada välistele huvirühmadele vajadust kohanemise järele

Videod:
Mõistmisest tegutsemiseni (linnade vastupanuvõimest)
Huvirühmade kaasamine linnade edukaks kohanemiseks (linnade vastupanuvõimest)
Kohanemise ärimudeli mõistmine (linnade vastupanuvõimest)
Kommunikatsiooni mõistmine (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.
RESIN Project Wiki huvirühmade kaasamisega seotud raskuste ületamiseks
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas kohanemise jaoks on olemas ärimudel?
Millised oleksid praegused kliimamuutuseks valmistumise kulud võrreldes sellega, kui kliimamuutuse mõjule reageeritaks hiljem?
Kas on tehtud huvirühmade analüüs? Keda mõjutavad kliimamuutused otseselt ja kaudselt? Kes peavad tegutsema, et kohanemine toimuks?
Kas on olemas läbimõeldud kommunikatsioonistrateegia huvirühmade kaasamiseks? Kas sihtrühmad on määratletud? Kas eri huvirühmade jaoks on välja töötatud eri kommunikatsioonistrateegiad?

4.7. Hoiakud, väärtused ja motivatsioon

4.7.1. Kliimaskeptitsism / ebapiisav mure kliima pärast

Videod:
Mõistmisest tegutsemiseni (linnade vastupanuvõimest)
Audiovisuaalmeedia väärtus (linnade vastupanuvõimest)
Kuidas armastada määramatust kliimateadustes – Tamsin Edwards (TEDxCern)
Juhised:
RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.

CASCADE

Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kuidas võiks koostöö huvirühmadega aidata luua selliseid uusi tööriistu ja näitlikke abivahendeid, mis vastavad huvirühmade vajadustele? Kas me mõistame skeptitsismi või mure puudumise tagamaid?
Kas oleks võimalik luua uusi kommunikatsioonistrateegiaid, millega käsitletak eri rühmi erinevalt? Kas oleks võimalik uurida käitumise muutumist käsitlevaid teadustöid, et kujundada nende alusel oma kommunikatsiooni?
Kuidas saaksid teised riigid pakkuda meile näiteid heade tavade kohta teadlikkuse suurendamisel?

4.7.2. Inimesed ei usalda kohalikku omavalitsust

Videod:
Avatud valitsemise algatus, mis saab jagu kodanike usaldamatusest – Sanjay Pradhan (Devex)
Juhised:
Kohanemise tutvustamine eri sihtrühmadele (Climate Adapt)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised on vastutuse võtmise meetodid? Kuidas suurendada vastutust?
Kuidas luua mitmetasandilist valitsemist, et jagada otsustusprotsessi? Kuidas parandada koordineerimist ja lõimimist riigi võimutasandite vahel?
Kas kohalik omavalitsus võiks võita usaldust, osaledes riiklikes projektides ja tuues kohalikku kogukonda muutusi? Kas kliimamuutusega kohanemine võiks olla tööriist, mis soodustaks muutusi ka kohaliku elu teistel tasanditel?
Kas kohalike osaluse kaudu saab suurendada usaldust?

4.7.3. Võimuorganite ja üldsuse erinev riskitaju

Videod:
Katastroofiohu vähendamise osaluskaardistamine (ÜRO katastroofiohu vähendamise büroo)
Juhised:
RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kas kohaliku võimu riskihindamise osana saaks kasutada kaasavaid riskihindamise meetodeid? Kuidas tutvustada riskianalüüside tulemusi üldsusele?
Kas huvirühmad võiksid kommunikatsiooni parandada ja suurendada üldsuse teadlikkust, tehes eri projektides koostööd?

4.7.4. Erinevad kultuuriväärtused

Videod:
Luua kultuur eluks koos veega (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Kohanemise tutvustamine eri sihtrühmadele (Climate Adapt)

CASCADE

Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kuidas siduda avalikus kommunikatsioonis kliimateemasid kohalike küsimustega? Millised on ühised väärtused pealtnäha vastuoluliste arusaamade vahel? Kuidas saaks kliimateemasid siduda sotsiaalküsimustega?
Kuidas kasutada teiste riikide üldsuse taju muutusi selleks, et muuta sama kohalikul tasandil?

4.8. Kohanemisprotsess

4.8.1. Juhiste puudumine selle kohta, kuidas protsessi algatada ja jätkata

Videod:
Kohanemisstrateegia linnale – kuidas alustada (linnade vastupanuvõimest)
Kuidas Kopenhaagen oma kohanemisteedkonda alustas (linnade vastupanuvõimest)
Kaasatud teadlased leidsid puuduva lüli (Fractal)
Mõistmisest tegutsemiseni (linnade vastupanuvõimest)
Tuleb ära teha! (Linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
SISESTA LINK CASCADE'ILE Integreeritud riskihindamise juhendamine RESIN Project Wiki – probleemi teadvustamine ja ühine tegutsemisvajadus.
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kuidas saaksid kogemusteta osalised õppida kogemustega huvirühmadelt?
Milliseid ühepoolseid suhteid teiste, kogenud riikidega on juba loodud? Kuidas kasutada neid sidemeid selleks, et teiste kogemustest õppida?
Kuidas luua edukat partnerlust teadlaste ja kohaliku omavalitsuse vahel?

4.8.2. Raske välja mõelda, milliseid riske riskihinnangusse kaasata

Videod:
Üldisem või üksikasjalik riskihindamine (linnade vastupanuvõimest)
Kliimarisikide hindamise ettevõtmine (CSIRO)
Selgeks tehtud riskianalüüs (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Riski ja haavatavuse hindamine (Climate Adapt)
Kliimamuutusega seotud riskide ja haavatavuse hindamine (Climate Adapt)
Kavade ülevaatamise juhised, et saavutada katastroofivalmiduse õiglase areng (SEI 2019)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised riskid on kõige suurema mõjuga ja põhjustavad pikemas perspektiivis kohalikele kogukondadele kõige suuremat kahju?
Kas protsessi on kaasatud eri eksperte ja kas nende seisukohti on valiku tegemisel arvestatud?
Kas kaasav riskihindamine suudab tagada selle, et ohud on kogukonna silmis olulised?

4.8.3. Raske välja valida kriteeriumeid ja hinnata võimalusi

Videod:
Looduspõhised käsitlused ja linnaplaneerimine (linnade vastupanuvõimest)
Kliimamuutus ja tervis (linnade vastupanuvõimest)
Juhised:
Kohanemiskäsitluste valimine (Resin Wiki)
Kohanemisvõimaluste hindamine ja valimine (Climate Adapt)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Kuidas saaksid teadlased olla võimaluste hindamisel kohaliku omavalitsuse partnerid? Kas koostööd tehakse piisavalt?
Millised kriteeriumid on tegevuste hindamisel olulised? Kuidas nende olulisust mõõdetakse? Milliseid eksperte tuleks kaasata tegevuste hindamisse kooskõlas seatud kriteeriumitega? Mil määral on huvirühmad kaasatud kriteeriumite valimisse ja valikuvariantide hindamisse?
Kuidas võiksid abiks olla varasemate uurimuste näited?

4.8.4. Tegevuste valimist lihtsustavate juhendite puudumine

Videod:
Looduspõhised käsitlused ja linnaplaneerimine (linnade vastupanuvõimest)
Kaasatud teadlased leidsid puuduva lüli (Fractal 2020)
Juhised:
Kohanemisvõimaluste tuvastamine (Climate Adapt)
Juhised katastroofivalmiduse õiglase arengu planeerimiseks (SEI 2019)
Küsimused huvirühmade aruteluks:
Millised kriteeriumid on tegevuste hindamisel olulised? Kuidas nende olulisust mõõdetakse? Milliseid eksperte tuleks kaasata tegevuste hindamisse kooskõlas seatud kriteeriumitega?
Mida on õpitud tegevuste ja meetmete seirest teistes sarnastes kohalikes omavalitsustes? Kas on mingeid („no-regret“ või „low-regret“) lahendusi, mida tasuks kindlasti proovida?

5. VIITED

Biesbroek, R., Klostermann, J., Termeer, C., & Kabat, P. (2011). Barriers to climate change adaptation in the Netherlands. *Climate law*, 2(2), 181-199.

Biesbroek, G. R., Swart, R. J., Carter, T. R., Cowan, C., Henrichs, T., Mela, H., Morecroft, M. D. and Rey, D. (2010). Europe adapts to climate change: Comparing National Adaptation Strategies. *Global Environmental Change*, 20(3). 440–50. DOI:10.1016/j.gloenvcha.2010.03.005.

Briley, L., Brown, D. and Kalafatis, S. E. (2015). Overcoming barriers during the co-production of climate information for decision-making. *Climate Risk Management*, 9. 41–49. DOI:10.1016/j.crm.2015.04.004.

Burch, S. (2010). Transforming barriers into enablers of action on climate change: Insights from three municipal case studies in British Columbia, Canada. *Global Environmental Change*, 20(2). 287–97. DOI:10.1016/j.gloenvcha.2009.11.009.

Cortekar, J., Bender, S. & Groth, M. (2015a). How to adapt to climate change – challenges for cities. - ECCA 2015 Abstract book, 43.

Eisenack, K., Moser, S. C., Hoffmann, E., Klein, R. J. T., Oberlack, C., Pechan, A., Rotter, M. and Termeer, C. J. A. M. (2014). Explaining and overcoming barriers to climate change adaptation. *Nature Climate Change*, 4(10). 867–72. DOI:10.1038/nclimate2350.

Ekstrom, J. A. and Moser, S. C. (2014). Identifying and overcoming barriers in urban climate adaptation: Case study findings from the San Francisco Bay Area, California, USA. *Urban Climate*, 9. 54–74. DOI:10.1016/j.uclim.2014.06.002.

Huggel, C., Stone, D., Auffhammer, M. and Hansen, G. (2013). Loss and damage attribution. *Nature Climate Change*, 3(8). 694–96. DOI:10.1038/nclimate1961.

Jensen, A., Nielsen, H.Ø. & Nielsen, M.L. 2016. Climate adaptation in local governance: Institutional barriers in Danish municipalities. Aarhus University, DCE – Danish Centre for Environment and Energy, 102 pp. Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy No. 104 <http://dce2.au.dk/pub/SR104.pdf>

Klein, R. J. T., Midgley, G. F., Preston, B. L., Alam, M., Berkhout, F. G. H., Dow, K. and Shaw, M. R. (2014). Adaptation opportunities, constraints, and limits. In *Climate Change 2014: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Part A: Global and Sectoral Aspects. Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. C. B. Field, V. R. Barros, D. J. Dokken, K. J. Mach, M. D. Mastrandrea, et al. (eds.). Cambridge University Press, Cambridge U.K. and New York NY USA. 899–943.

Lahtvee, V. (2018). *Local Governments Role on Adapting to the Climate Change. Overview of Regulatory Requirements in Baltic Sea Re-Gion Countries*. CBSS Baltic230 Unit.

McGuire, C. (2018) Examining legal and regulatory barriers to climate change adaptation in the coastal zone of the United States, *Cogent Environmental Science*, 4:1, 1491096

Measham, T. G., Preston, B. L., Smith, T. F., Brooke, C., Gorddard, R., Withycombe, G. and Morrison, C. (2011). Adapting to climate change through local municipal planning: barriers and challenges. *Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change*, 16(8). 889–909. DOI:10.1007/s11027-011-9301-2.

CASCADE

Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania (2016). *From Gaps to Caps. Report on National Capability and Risk Assessments and Related Challenges in the Baltic Sea Region*.

Moser, S. C., & Ekstrom, J. A. (2010). A framework to diagnose barriers to climate change adaptation. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107(51), 22026-22031.

Weyrich, P. (2016). *Barriers to Climate Change Adaptation in Urban Areas in Germany*. 26. Climate Service Center Germany.